از آزمون‌های آزمایشی چه انتظاراتی داریم؟

رزاق‌خواجه‌زاده/مشاوره‌تحصیلی

آزمون های آزمایشی از مهم‌ترین ابزارهایی هستند که ارزشیابی آموزشی را تسهیل می‌کنند. هر چه این آزمون‌ها دقیق‌تر و مناسب‌تر باشند، ارزشیابی یعنی قضاوت در باره‌ی پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان به نحو شایسته‌تری صورت خواهد گرفت. به عبارت دیگر آزمون‌های آزمایشی اطلاعاتی می‌دهند که بر اساس آن می‌توانیم در باره‌ی وضعیت تحصیلی و میزان پیشرفت یا افت تحصیلی قضاوت صحیحی داشته باشیم.

باید بدانیم که از آزمون‌های آزمایشی چه انتظاراتی داریم و این آزمون‌ها چه کمکی به پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان می‌کنند. آزمون‌های آزمایشی بایستی ویژگی‌هایی داشته باشند تا بتوانند دانش آموزان را در رسیدن به هدف های آموزشی رهنمون سازند. برخی از این ویژگی‌ها عبارتند از:

– کمک به برنامه ریزی درسی

یکی از عوامل بسیار مهم در موفقیت تحصیلی دانش آموزان داشتن برنامه‌ی صحیح مطالعاتی است. یک آزمون مناسب باید دانش‌آموز را در داشتن برنامه‌ی مطالعاتی صحیح کمک کند. وقتی مؤسسه ای در طول یک سال تحصیلی دوازده آزمون برای داوطلبان آزمون سراسری طراحی می‌کند در واقع برنامه‌ی مطالعاتی «میان مدت» آن‌ها را تنظیم کرده است. در برنامه ریزی میان مدت، مطالب یک کتاب درسی باید به‌گونه‌ای شود، که هم کتاب به پایان برسد و هم مطالب آن درس مرور گردد.

– ضریب تمیز و دشواری

یک آزمون آزمایشی مناسب باید از یک سو گروه قوی و ضعیف را از هم متمایز نماید (ضریب تمیز) و از سوی دیگر هر کدام از پرسش‌های آن از درجه‌ی دشواری خاصی برخوردار باشد (ضریب دشواری). بیش از حد ساده یا مشکل بودن آزمون سبب نزدیکی بیش از حدّ کرانه‌های بالا و پایین داوطلبان می‌شود. به این معنی که درس خواندن داوطلبان قوی و درس نخواندن داوطلبان ضعیف غیرقابل تشخیص خواهد شد.

– هماهنگی با برنامه‌های مدرسه

یکی از مشکلاتی که داوطلبان با آن مواجه می‌شوند این است که آزمون‌های آزمایشی با برنامه‌های مدرسه‌ی آن‌ها هماهنگی ندارد و معمولا داوطلبان در حال یادگیری و مطالعه‌ی سرفصل‌هایی عقب‌تر از محدوده‌های آزمون هستند! چنان‌چه در آزمون‌های آزمایشی به این مساله توجه نشود، داوطلبان دچار سردرگمی می‌شوند و شرکت آن‌ها در آزمون آزمایشی نه تنها به ارزشیابی مناسب منجر نمی‌شود بلکه به سبب کسب رتبه‌های نامطلوب سبب تضعیف روحیه‌ی آنان نیز خواهد شد.

– نمایش نقاط ضعف و قوت

یکی از اهداف مهم آزمون‌های آزمایشی، شناسایی نقاط ضعف و قوت داوطلب است. یک آزمون مناسب باید بتواند نقاط ضعف و قوت هر داوطلب را به نمایش بگذارد تا وی بر اساس آن بتواند برنامه‌ریزی صحیحی برای رفع نقاط ضعف و تقویت نقاط قوت خود تنظیم نماید.

– پوشش سر فصل‌های یک درس

یک آزمون مناسب بایستی سر فصل‌های یک درس را به خوبی تحت پوشش قرار دهد و سطوح مختلف اهداف آموزشی در حیطه‌ی شناختی مانند دانش، کاربرد، تجزیه و تحلیل و ... را مد نظر داشته باشد. آزمون آزمایشی مناسب بایستی در این راستا حرکت نماید و داوطلب را برای آزمون واقعی آماده نماید.

– مرور درس‌ها

یکی از مراحل مهم یادگیری صحیح آن است که مطالب آموخته شده در فواصل زمانی مناسب مرور شود، یک آزمون آزمایشی مناسب بایستی این مهم را مد نظر داشته باشد و تقویم برگزاری آن به گونه ای تنظیم شده باشد که محتوای آزمون‌ها چند بار مرور شود. مرور باعث تثبیت یادگیری و در نتیجه موفقیت تحصیلی می‌گردد.

– وقت آزمون

در آزمون سراسری برای پاسخگویی به پرسش‌های هر درس وقت معینی اختصاص می‌یابد و بدنبال آن برای هر پرسش نیز وقت خاصی در نظر گرفته می‌شود. به همین دلیل آزمون آزمایشی مناسب باید به گونه ای طراحی شود که داوطلب به تدریج این آمادگی را پیدا کند که در وقت و زمان معین به پرسش‌های آزمون پاسخ دهد.

– آزمون ، تمرینی مناسب

آزمون‌های آزمایشی باید تمرینی مناسب برای شرکت در آزمون سراسری باشد. هنر آزمون دادن یکی از رموز موفّقیّت داوطلبان در آزمون‌های مهم و سرنوشت ساز است. به همین دلیل آزمون مناسب بایستی از جهات مختلف مانند تعداد پرسش‌های عمومی و اختصاصی، سطح پرسش‌ها و ... مطابق با آزمون سراسری باشد تا تمرینی مناسب محسوب شود.